

FORUM

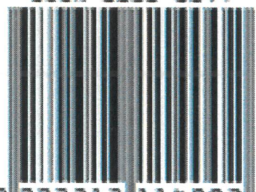
www.forumtydskrif.co.za | November 2023

AfriForum Tydskrif

Ons sal self

ISSN 2313-1144

9 772313 114002

R15,95 (BTW ING.)
Gratis aan lede

Ons sal self!

Georganiseerde gemeenskappe word de facto- **vierde** regeeringsfeer

Deur Kallie Kriel – uitvoerende hoof van AfriForum | Foto's: Marthinus Koekemoer, Reint Dykema en Ilze Nieuwoudt

Suid-Afrika het nie net 'n regeeringsprobleem nie. Dit het ook 'n diepliggende bedelingsprobleem. Die lofsange wat die land se Grondwet en nuwe bedeling in die verlede toegesing is ten spyte, bly die werklikheid dat die huidige sentralistiese bedeling nie aan die bedoelings van sommige gemeete moet word nie, maar eerder aan die uitkomst daarvan.

'n Boom word immers aan sy vrugte geken. Só pluk ons nou die sentralistiese bedeling se wrang vrugte: wanfunksionele munisipaliteite en staatsdepartemente, mislukkende staatsondernemings soos Eskom, die verkrummeling van infrastruktuur en korrupsie.

'n Moontlike regeeringsverandering in volgende jaar se verkiesing sal 'n baie positiewe verwickeling wees. Juis daarom moedig AfriForum sy lede sterk aan om moeite te doen om in die verkiesing vir die opposisiepartye van hul keuse te gaan stem.

'n Bedelingsverandering is nodig

AfriForum beseft egter ook dat meer as 'n regeeringsverandering nodig is. 'n Bedelingsverandering is noodsaaklik. Solank as wat sentralisme die botoon voer, skep dit die moontlikheid vir die ontplooiing van onbekwame en korrupte kaders vanuit 'n sentrale regerende party na elke uithoek van die land. Sentralisme wat misluk raak elke gemeenskap negatief en laat min ruimte vir uitnemende bestuur op 'n plaaslike vlak.

Daarom glo AfriForum en die Solidariteit Beweging dat die wegdoen van sentralisme 'n oplossing vir die land se krisis is. 'n Federale bedeling, waar gemeenskappe die toekoms in hul eie hande kan neem en self magte van onder af kan opeis, terwyl sekere magte van bo afgewentel word, sal dié oplossing bied.

Die afwenteling van mag

AfriForum en ons susterorganisasie Kaapse Forum werk vir die afwenteling van mag vanaf die nasionale regering (eerste regeeringsfeer) na goed funksionerende provinsiale (tweede regeeringsfeer) en plaaslike regeerings (derde regeeringsfeer). Dit sluit onder

meer in veldtogte gemik op die afwenteling van polisiërings- en ander magte van die sentrale regering na die Wes-Kaapse provinsiale regering en munisipaliteite in dié provinsie.

Sou daar weens regeeringsverandering elders in die land provinsiale regeerings tot stand kom wat in staat is om die afgewentelde funksies suksesvol uit te voer, kan dié veldtogte ook in die toekoms na ander dele in die land uitgebrei word. Dit help immers nie om magte af te wentel van een mislukkende regeeringsfeer na 'n ander wat 'n nóg groter mislukking is nie.

'n De facto- vierde regeeringsfeer is nodig

Selfs in gevalle waar noemenswaardige magte suksesvol na provinsiale en plaaslike regeerings afgewentel word, sal sentralisties bestuurde provinsies en plaaslike regeerings ook nie optimaal in voeling met plaaslike gemeenskappe wees en hul belange ten beste kan dien nie. Die redes hiervoor is soos volg:

- **Provinsiale regeerings is steeds te ver verwyderd van plaaslike gemeenskappe.**

Verskeie van Suid-Afrika se provinsies beslaan 'n groter geografiese gebied as sommige lande in die wêreld en gevolglik is dit onmoontlik vir 'n provinsiale regering om presies in voeling te wees met die behoeftes van elke plaaslike gemeenskap. 'n Baie sterk sentralistiese provinsiale regering sal nadelig vir plaaslike gemeenskappe wees, veral indien die regering van 'n provinsie onder die bestuur van 'n korrupte en onbekwame regerende party val.

“

Ons Beweging het met 'n #OnsSalSelf-ingesteldheid reeds gehelp om nuwe werklikhede te skep.

- **Plaaslike regerings is nie meer plaaslik nie.** In 2000 het die nuwe munisipale bedeling plaaslike regerings tot stand gebring wat groot gebiede beslaan en verskeie dorpe in een regering en in een bestuurstruktuur saamvoeg. Dit is gedoen ten spyte daarvan dat dorpe se omstandighede en behoeftes kan verskil. In metrorade word plaaslike gemeenskappe wat geografies ver van mekaar verwyderd is deur mense bestuur wat nie direk in voeling met die spesifieke omstandighede van elke spesifieke gemeenskap is nie.

Georganiseerde gemeenskappe word de facto 'n vierde regeringsfeer

Daar bestaan gevolglik 'n noodsaak vir 'n vierde regeringsfeer wat plaaslike en kultuurgemeenskappe in staat stel om hul eie kundigheid, dryfkrag en begrip van hul eie gemeenskap se behoeftes tot voordeel van hul gemeenskap aan te wend. Dit gaan in die praktyk nie deur die "amptelike" afwenteling van mag ontstaan nie, maar deur georganiseerde gemeenskappe wat op grondvlak praktiese selfdoenwerklikhede skep om gemeenskapsfederalisme van onder af op te bou. Ons moet dus die reg vir onself toeëien om ons gemeenskappe – sover prakties moontlik – self te bestuur.

AfriForum en ons susterorganisasies in die Solidariteit Beweging het reeds goed gevorder om op hierdie wyse 'n de facto-bedelingsverandering teweeg te bring sonder om bakhand te wag vir enige aalmoese van die sentralistiese ANC-regering. Ons Beweging het met 'n #OnsSalSelf-ingesteldheid reeds gehelp om nuwe werklikhede te skep. Dit is gedoen met die vestiging van talle volhoubare, sterk en selfstandige plaaslike en kultuurgemeenskapsinstellings soos Akademia, Sol-Tech, die Skole-ondersteuningsentrum (SOS), Solidariteit

In Oktober het AfriForum-personeel ook #OnsSalSelf-projekte aangepak.

Helpende Hand, Maroela Media, Solidariteit se beroepsnetwerke en die FAK se kultuurnetwerk. Ook AfriForum se 168 plaaslike takke en 169 buurt- en plaaswagte en ander georganiseerde plaaslike gemeenskappe het reeds baie werk gedoen om 'n de facto- vierde regeringsfeer te vestig wat in die praktyk self na gemeenskappe se belange omsien.

Versnelde vestiging van georganiseerde gemeenskappe as de facto-regeringsfeer

Dié proses kan versnel word deurdat:

- selfstandige gemeenskapsinstellings op grondvlak dringend hul uitvoerende vermoë verder uitbou om hul gemeenskappe op soveel moontlike terreine self te kan bestuur. Bestaande inisiatiewe van AfriForum se plaaslike strukture (insluitend die vestiging en versterking van buurtwagte, vullisverwydering, herstel van paaie, herwinnings- en opruimingsinisiatiewe, watervoorsieningsnoodplanne, die vermoë om rioolwerke te bestuur en kragvoorsieningsplanne) is alles voorbeelde van gemeenskappe wat reeds de facto die rol as vierde regeringsfeer op hulself geneem het.
- georganiseerde gemeenskappe en gemeenskapsinstellings, waar moontlik, poog om samewerkingsooreenkomste met plaaslike regerings aan te gaan. Ooreenkomste van dié aard sal dit makliker maak om sonder teenstand self diensleweringaksies te kan verrig en in sommige gevalle 'n ondersteunende rol te speel om die plaaslike regerings te help om gemeenskappe te verbeter. AfriForum se plaaslike strukture

is tans besig met die finalisering van verskeie sulke ooreenkomste, onder meer met die Tshwane-metroraad. Sodanige ooreenkomste is nie 'n voorvereiste vir gemeenskappe om hul toekoms in hul eie hande te neem nie, maar kan dit wel vergemaklik.

- AfriForum se plaaslike strukture georganiseerde gemeenskappe se rol as de facto- vierde regeringsfeer verder moet uitbou. Dit kan gedoen word deur in samewerking met ander gemeenskapsinstellings gemeenskapsforums tot stand te bring waarbinne die onderskeie gemeenskapsinstellings kan saamwerk. Dié samewerking kan gemeenskapsorganisasies se rol as de facto- vierde regeringsfeer as deel van die Solidariteit Beweging se ankergemeenskapstrategie versterk.

Ons sal self!

Die kopskuif om te besef ons is met genade van Bo meer as in staat om ons toekoms in ons eie hande te neem en onself so staatsbestand moontlik te maak, is 'n bevrydende gedagte wat nuwe hoop vir ons mense kan gee. Kom ons neem elkeen ons roeping op en gebruik die verstand en die hande wat die Here vir ons aan die einde van ons eie arms gegee het om 'n beter hede en toekoms vir ons, ons gemeenskappe en ons nageslag te help bou. #OnsSalSelf